College

Raadsinformatiebrief

Aan	Raad
Portefeuillehouder	Johan Swaans
Onderwerp	Raadsinformatiebrief meicirculaire
Datum	01-07-2021

Kennisnemen van
De uitkomsten van de meicirculaire met betrekking tot de algemene uitkering van het gemeentefonds en de brief van de minister met betrekking tot de verdeling van de incidentele compensatie jeugdzorg 2022.

Inleiding
Gebruikelijk is dat we uw raad informeren over de hoofdlijnen van de circulaires gemeentefonds en de financiële effecten voor onze gemeente. Met deze RIB geven wij daar uitvoering aan.

Nadere toelichting mei circulaire

Accressen
De ontwikkeling van de rijksuitgaven bepaalt voor het grootste deel de ontwikkeling van de algemene uitkering. Volgens het systeem van 'samen de trap op en samen de trap af' hebben wijzigingen in de rijksuitgaven direct invloed op de omvang van het gemeentefonds. De jaarlijkse toe- of afname van het gemeentefonds - voorvloeiend uit de trap op trap af methode - wordt het accres genoemd. Een bijstelling van het accres in enig jaar, werkt structureel door naar de volgende jaren.
Er is –als onderdeel van de corona-crisis maatregelen- voor gekozen om de accressen van 2020 en 2021 te 'bevriezen'. Hierdoor worden grote schommelingen in die jaren voorkomen. Dit komt tegemoet aan de wens van rust en stabiliteit vanuit het rijk en de gemeenten over de hoogte van de algemene uitkering.
In de voorliggende circulaire zijn de accressen vanaf 2022 weer wel bijgesteld als gevolg van loon- en prijsontwikkeling en ontwikkeling van de rijksuitgaven. De uiteindelijke ontwikkeling van het accres in 2022 en verder is afhankelijk van de keuzes die een nieuw kabinet maakt: zowel in budgettaire zin als in de wijze waarop een nieuw kabinet de normeringssystematiek vormgeeft.
Het accres wordt ook beïnvloed door het BTW-compensatiefonds. Voorcalculatorisch houdt het rijk rekening met de verwachte btw-declaraties van de gemeenten. Na afloop van enig jaar wordt bepaald of de gemeenten meer of minder hebben gedeclareerd. In 2020 hebben de gemeenten in totaliteit minder gedeclareerd dan waarmee was gerekend. Daarom ontvangen de gemeenten nu in 2021 nog een bedrag extra algemene uitkering.

Verdeling € 613 miljoen voor acute problematiek in de jeugdzorg
Het rijk stelt in 2021 incidenteel een extra bedrag van € 613 miljoen beschikbaar bovenop de € 300 miljoen aan tijdelijke extra middelen die eerder al beschikbaar zijn gesteld voor het jaar 2021. Rondom de € 613 miljoen zijn bestuurlijke afspraken gemaakt tussen het Rijk en VNG.
Een deel keert het rijk uit via Specifieke uitkeringen aan een beperkt aantal gemeenten of jeugdzorgregio's:
€ 120 miljoen van de € 613 miljoen wordt verdeeld via specifieke uitkeringen (spuk's) of op een andere gerichte wijze. Momenteel wordt dit nader uitgewerkt. Dit betreft:

- € 50 miljoen voor tijdelijke uitbreiding van de crisiscapaciteit jeugd-GGZ.
- € 50 miljoen voor het beter passend maken van accommodaties om de leefomstandigheden van kwetsbare jeugdigen te verbeteren (driemilieuvoorzieningen).
- € 5 miljoen voor het ombouwen van separatieruimten in de gesloten jeugdhulp tot High Intensive Care Units
- € 15 miljoen voor de vereenvoudiging en verbetering van de jeugdbeschermingsketen (o.a. verbreding en verdere uitrol pilots vereenvoudiging Jeugdbescherming en doorbraakaanpak)

Het resteerde deel van € 493 miljoen keert het rijk uit via de Algemene uitkering in een drietal delen:
Een deel van € 228 miljoen heeft als oogmerk dat gemeenten hiermee in staat worden gesteld om de consultatiefunctie ggz vorm te geven, wachtlijsten bij lichtere jeugdhulpproblematiek tegen te gaan en om verdringing van andere uitgaven bij gemeenten tegen te gaan. Deze middelen worden in deze circulaire over de gemeenten verdeeld.
Voor Goirle is dat een bedrag van € 231.000.

Een deel van € 10 miljoen heeft als oogmerk om het aantal Praktijk Ondersteuners Huisartsenzorg (POH) voor de jeugd uit te breiden. Deze middelen worden eveneens in deze circulaire over de gemeenten verdeeld.
Voor Goirle is dat een bedrag van € 12.000.

Tot slot is er een deel van € 255 miljoen beschikbaar met als oogmerk dat gemeenten hierdoor in staat worden gesteld om extra inzet en regie te kunnen voeren op het voorkomen en aanpakken van wachttijden van (regionaal) ingekochte specialistische jeugdzorg op basis van goede data, zodat kwetsbare kinderen de hulp krijgen die ze nodig hebben. Komende periode vindt tussen de VNG en het Rijk overleg plaats om € 55 miljoen van de € 255 miljoen in te zetten voor regionale coördinatie en landelijke informatievoorziening door de VNG ten aanzien van de wachtlijsten specialistische jeugdzorg. Om die reden wordt nu € 200 miljoen verwerkt. Bij de septembercirculaire 2021 zal waarschijnlijk duidelijk zijn hoe om te gaan met de resterende € 55 miljoen.
Voor Goirle is dat een bedrag van € 263.000.

Totaal voor dit onderdeel voor Goirle:

• Aanpak problematiek jeugdzorg: wachttijden specialistische jeugdzorg	€ 231.000
• Aanpak problematiek jeugdzorg: POH Jeugd GGZ	€ 12.000
• Aanpak problematiek jeugdzorg: verdringing en lichte jeugdzorg	€ 263.000
Totaal	€ 506.000

In de Burap is een bedrag genoemd van € 635.000 en het verschil wordt voornamelijk veroorzaakt omdat hiervoor genoemde specifieke uitkeringen niet beschikbaar komen voor de gemeente Goirle.

Arbitrage-uitspraak Jeugdzorg

Op basis van overleg tussen staatssecretaris en VNG, naar aanleiding van de uitspraak van de arbitragecommissie, is de verwachting dat landelijk voor 2022 € 1,314 miljard extra ter beschikking komt (dat betekent voor Goirle € 1.477.000 dit is een voorlopige aanname, de concrete verdeling is 1 juli bekend). Besluitvorming door het kabinet staat in juni op de agenda en zal verwerkt worden in de Septembercirculaire 2021. Voor de jaren 2023 en 2024 heeft de arbitragecommissie bedragen genoemd van € 1,6 miljard, aflopend naar € 800 miljoen in 2028. Het rijk houdt echter vast aan een structurele oplossing door een combinatie van middelen en maatregelen waarmee het jeugdstelsel op de lange termijn beter houdbaar wordt.
Inmiddels is een brief gepubliceerd over de voorlopige toekennen van de bedragen 2022 voor de compensatie voor de jeugdzorg. Voor Goirle is dat een bedrag van € 1.521.000. Dit is een indicatie omdat de verdeling in de september circulaire wordt verwerkt en verdeeld via de maatstaven.

Herverdeling gemeentefonds

Op 2 februari 2021 hebben de fondsbeheerders de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) advies gevraagd over het voorlopige voorstel voor de nieuwe verdeling van het gemeentefonds. De ROB heeft op 26 maart 2021 in een tussenbericht aan de fondsbeheerders om meer toelichting op de keuzes en effecten gevraagd en enkele kritische kanttekeningen geplaatst bij de uitlegbaarheid van de uitkomsten, met name in het sociaal domein. Daarnaast heeft de Tweede Kamer naar aanleiding van de adviesaanvraag vragen gesteld en hebben de fondsbeheerders veel reacties en vragen gekregen van gemeenten.
Met de ROB is afgesproken dat het nieuwe verdeelvoorstel, zodra het gereed is, tezamen met de antwoorden op de vragen uit het tussenbericht met hem gedeeld zal worden, opdat hij tot een eindadvies kan komen. Het aangepaste verdeelvoorstel zal naar verwachting -samen met de geactualiseerde voorlopige uitkomsten per gemeente – in juni 2021 gereed zijn. Het gaat naast een aangepast verdeelvoorstel – op basis van onderzoeksjaar 2017 – om actualisatie van de uitkomsten naar 2019. Ook de VNG zal om advies worden gevraagd. Besluitvorming over de invoering van de nieuwe verdeling – voorzien per 1 januari 2023 - is aan het nieuwe kabinet. Na definitieve besluitvorming vindt zo spoedig mogelijk de verwerking in de circulaire van het gemeentefonds plaats. De herverdeeleffecten zullen op dat moment definitief worden bepaald. De verwachting is dat de nieuwe cijfers begin juli beschikbaar komen.

Compensatiepakket Corona

<u>Maartbrief:</u>
In de maart brief is een extra budget beschikbaar gesteld, het 4e steunpakket, voor een bedrag van € 265.000. Dit bedrag is budgettair neutraal in de 1e Burap 2021 verwerkt.

<u>Aankondiging verdere compensatie</u>
Met de voorliggende meicirculaire worden een aantal compensatiemaatregelen aangekondigd, die pas in de loop van het jaar tot uitkering komen.

Zo wordt er bij de septembercirculaire een aanvullend bedrag van € 60 miljoen verdeeld over de gemeenten aangaande de lokale cultuur en buurt- en dorpshuizen.
Het kabinet reserveert voor het 2e kwartaal € 51,5 miljoen voor de regionale en lokale cultuur voor de instandhouding en ter compensatie van de inkomstenderving van medeoverheden door onder andere het kwijtschelden van huren.
In de decembercirculaire 2021 ontvangen de gemeenten een compensatie voor de meerkosten WMO en jeugdwet.

Afrekening inkomstenderving
De gemeenten ontvangen van het Rijk compensatie voor de gederfde inkomsten van 2020 op basis van het verschil tussen de begrote inkomsten (gegevens begroting) en de gerealiseerde inkomsten 2020 (gegevens jaarrekening).
Goirle heeft bedragen ontvangen voor het missen van de inkomsten van de toeristenbelasting, de parkeerbelasting en de precariobelasting.
Het Rijk zal, zodra de eerste jaarrekeningen van de gemeenten bekend zijn (naar verwachting medio juli) starten met het in beeld brengen van de derving per gemeenten.

Nieuwe en aanpassingen decentralisatie- en integratie-uitkeringen

We ontvangen naast de reguliere algemene uitkering een aantal (tijdelijke) decentralisatie- en integratie-uitkeringen. Een decentralisatie-uitkering heeft het karakter van tijdelijkheid en dan ook meestal nog eens voor een beperkt aantal gemeenten.
Een integratie-uitkering heeft het karakter van compensatie voor een taak waarvan nog geen objectieve verdeling voorhanden is om als onderdeel van de reguliere algemene uitkering mee te lopen. Tot die tijd wordt dit dan via een apart bedrag aan algemene uitkering verdeeld over de gemeenten.
Voor beide geldt dat we tegenover het geld wat we voor die specifieke taken ontvangen 1-op-1 een uitgavenstelpost opnemen. Oftewel budgettair neutraal.
In deze circulaire gaat het om de volgende uitkeringen:

Nieuwe wet Inburgering
De inwerkingtreding van de nieuwe inburgeringswet is met een half jaar uitgesteld naar 1 januari 2022. Voor de omvang van de integratie-uitkering Inburgering betekent dit het volgende:
Aan de integratie-uitkering Inburgering wordt voor 2021 tot en met 2026 cumulatief € 16,5 miljoen toegevoegd ten behoeve van de begeleiding van de bredere groep asielmigranten binnen de ondertussen-groep (inburgeraars die nog inburgeringspichtig zijn onder de Wet inburgering 2013. Dit volgt uit de bestuurlijke afspraken die het ministerie van SZW en de VNG in april 2020 hebben gemaakt om een impuls te geven aan de uitstroom van inburgeringsplichtigen onder het huidige stelsel.
Nu de wet is uitgesteld valt de instroom van inburgeraars in 2021 niet onder de nieuwe wet, maar onder de oude wet. Om die reden wordt de integratie-uitkering Inburgering in 2021 met € 26,9 miljoen verlaagd. Dat is het bedrag dat voor dat jaar voor de uitvoeringskosten beschikbaar was gesteld.
De bedragen voor de structurele uitvoeringskosten vanaf 2022 blijven nagenoeg ongewijzigd.

Maatschappelijke begeleiding inburgering
Overeenkomstig de Wet inburgering voorziet de gemeente in de maatschappelijke begeleiding van inburgeringsplichtige asielmigranten en hun gezinsleden. We ontvangen nu middelen voor diegenen die in de periode vanaf 1 oktober 2017 tot en met 26 februari 2021 zijn gehuisvest, waarvoor we nog niet eerder middelen ontvingen.
Voor onze gemeente is dat een bedrag van € 33.000 (2021)

Raadsledenvergoeding kleine gemeenten
De integratie-uitkering ter compensatie van de raadsledenvergoeding wordt bijgesteld in verband met de actualisatie zoals de jaarlijkse indexatie.
Voor Goirle is dat een bedrag van € 7.000.

Prenataal huisbezoek door jeugdgezondheidszorg
Vanaf 2022 zijn middelen aan de algemene uitkering toegevoegd voor de uitvoering van het wetsvoorstel 'Prenataal huisbezoek door de jeugdgezondheidszorg (PHB JGZ)'. Naar verwachting treedt het wetsvoorstel op 1 januari 2022 in werking. Om een gezonde ontwikkeling van het ongeboren kind te bevorderen en het ontstaan van gezondheids- en ontwikkelingsrisico's voor het kind te beperken, is het van belang tijdig hulp en ondersteuning tijdens de zwangerschap te bieden. Met dit wetsvoorstel krijgen gemeenten de taak een prenataal huisbezoek aan te bieden aan zwangere vrouwen en/of hun gezinnen in een kwetsbare situatie in hun gemeente. De gemeente moet deze taak op grond van de wet opdragen aan dezelfde organisatie die voor de gemeente de JGZ uitvoert.
Voor Goirle betekent dit een verhoging van € 4.000.

Wet Open Overheid (structureel en incidenteel)
Op 26 januari 2021 heeft de Tweede Kamer de (Wijzigingswet) Wet open overheid (Woo) aangenomen. Het betreft een initiatiefwet uit de Tweede Kamer die beoogt de gehele overheid transparanter en toegankelijker te maken. Met dit wetsvoorstel geven de initiatiefnemers zowel de actieve als de passieve openbaarmaking van overheidsinformatie een nieuwe basis, verankeren zij het recht op toegang tot informatie wettelijk en beogen zij de informatievoorziening en informatiehuishouding van het Rijk en decentrale overheden te verbeteren. De Eerste Kamer dient nog een besluit te nemen over de Woo. Bij instemming van de Eerste Kamer zal de wet een halfjaar later in werking treden. Dit zal waarschijnlijk in het eerste kwartaal van 2022 zijn. De huidige Wet openbaarheid van bestuur (Wob) wordt ingetrokken bij de inwerkingtreding van de Woo.
Vooruitlopend op de besluitvorming in de Eerste Kamer heeft het kabinet bij de kabinetsreactie op het rapport ´Ongekend onrecht´ van de Parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK) financiële middelen vrijgemaakt. Met de beschikbaarstelling van deze financiële middelen ondersteunt het Rijk gemeenten bij de implementatie en uitvoering van de Woo. De financiële middelen bestaan uit zowel incidentele als structurele middelen. De incidentele middelen (voor de periode 2022 tot en met 2026 € 24,98 miljoen per jaar) zijn bestemd voor het verbeteren van systemen, het opleiden van medewerkers en het aanpassen van processen en de organisatie. De structurele middelen (€ 21,03 miljoen in 2022, oplopend naar structureel € 42,06 miljoen vanaf 2026) zijn bedoeld voor de actieve openbaarmaking van de informatiecategorieën zoals genoemd in de Woo, het aanwijzen van een contactfunctionaris en het beheer en onderhoud van systemen.

Voor Goirle zijn het substantiële bedragen:

Jaar	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Structureel	47.000	59.000	72.000	86.000
Incidenteel	55.000	56.000	57.000	59.000

Heroriëntatie zelfstandigen
Bij de aankondiging van het tweede steun- en herstelpakket is aangegeven dat gemeenten vanaf 1 januari 2021 ondersteuning bieden aan zelfstandig ondernemers die zich willen heroriënteren. Dit kan grotendeels vanuit de extra impulsen en extra budgetten voor crisisdienstverlening worden betaald. Voor aanvullend maatwerk voor zelfstandig ondernemers is in 2021 incidenteel een bedrag aan het gemeentefonds toegevoegd.
Voor Goirle betekent dit een bedrag van € 8.000.

Jeugd aan zet
Op verzoek van het Veiligheidsberaad (werkgroep jongeren) is het gemeentelijk programma Jeugd aan Zet in Crisistijd, na de zomereditie, verlengd met een wintereditie. De middelen voor de zomereditie zijn al verwerkt in de decembercirculaire 2020. Deze circulaire bevat de middelen voor de wintereditie.
Voor Goirle betekent dat een bedrag van € 10.000 (2021).

Overige mutaties
De algemene uitkering wordt voor een groot deel verdeeld via verdeelmaatstaven (aantallen x bedrag per eenheid). Voorbeelden daarvan zijn het aantal inwoners, bijstandsontvangers en woningen. We stellen deze steeds bij aan de hand van de meest actuele gegevens en inschattingen van het ministerie. Deze bijstelling pakt in de voorliggende meicirculaire gunstig uit voor de gemeente door de groei van het met name het aantal woningen en inwoners. Ook zijn de middelen voor re-integratie, WSW en Voogdij 19+ bijgesteld naar de actuele loon- en prijsontwikkelingen en realisatiecijfers.
Het jaar 2025 loopt nu voor het eerst mee in de meerjarige berekening van de algemene uitkering en daarmee ok de compensatie die we ontvangen voor de loon- en prijsontwikkeling in dat jaar. Vandaar dat we dat deel afzonderen om onze loon- en prijsontwikkeling voor dat jaar af te kunnen dekken.

Effect meicirculaire 2021 voor Goirle

Jaren	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Wat is geraamd in de begroting 2022 en de meerjarenraming	35.814	36.395	36.969	37.538	37.538
Woonplaats beginsel	250	250	250	250	250
doortrekken compensatie jeugd	0	350	350	350	350
Totaal geraamd	36.064	36.995	37.569	38.138	38.138
Mutatie 1e Burap	707	0	0	0	0
	36.771	36.995	37.569	38.138	38.138
Uitkomst meicirculaire	37.513	37.316	37.697	38.118	38.766
Verschil	742	321	128	-20	628
Extra middelen jeugdzorg	511	0	0	0	0
Subtotaal	231	321	128	-20	628
Taakmutaties					
Maatschappelijke begeleiding inburgering	33	0	0	0	0
Heroriëntatie zelfstandigen	8	0	0	0	0
Jeugd aan zet	10	0	0	0	0
Rijksvaccinatieprogramma meningokokken	6	6	6	6	6
Versterking gem. antidiscriminatievrz.	10	10	10	10	10
Nieuwe wet inburgering	1	15	8	5	2
Raadsledenvergoeding kleinere gemeenten	7	7	7	7	7
Prenataal huisbezoek	6	6	6	7	7
Wet open overheid structureel	0	47	59	72	86
Wet openheid incidenteel	0	55	56	57	59
Participatie	-19	4	17	11	2
Bijstelling lonen en prijzen	0	0	0	0	700
	62	150	169	175	879
Mutatie algemene uitkering	169	171	-41	-195	-251
	V	**V**	**N**	**N**	**N**

Communicatie
Door deze informatiebrief informeren wij u over de gevolgen van de meicirculaire van de brief van de Minister over de verdeling van de incidentele gelden jeugdzorg 2022.

Bijlagen
Meicirculaire
Brief Minister verdeling incidentele gelden jeugdzorg 2022.

–